

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון כב (תיא) ♦ מברכין אדר ב'

פ' ויקהל ♦ שבת שקלים ה'תשפב

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

ויקהל משה את כל בני ישראל ויאמר אלוהים אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם

המפרשים האריכו לפרש מתי היתה זאת ולמה הקהיל משה את כל עדת בני ישראל וגם מה שאמר משה אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ותמהו דהלא המצות שצוה כאן הוא שלא לעשות מלאכת המשכן בשבת וכמו שכתב רש"י שאינו דוחה את השבת וגם הפסוק לא פירש מתי היתה זאת שהקהיל אותם והנה רש"י הק' כתב שזה היה למחרת יום הכיפורים כשירד משה מן ההר וגם הרמב"ן כתב שיתכן שהיה זה ביום מחרת רדו מן ההר, ומש"כ "תעשו" כתב האור החיים הק' דיוצרך לומר עליו תעשו אף שלא אמר משה במצוה זו, אלא ענין השבת, והא משום שהיה צריכין כל ישראל לתקן את כל התרי"ג מצות אשר פגמו בהם בחטא העגל, שכל המודה בעבודה זרה הוא ככופר בכל התורה כולה, והדבר הזה לתקן הוא דבר קשה, אשר על כן באה מצוה ה' להם שיזהרו במצות שבת, ואמרו חז"ל ששבת שקול כנגד כל התורה כולה, וזה שיזהרו במצות שמירת שבת יתקנו הפגם שפגמו בכל התורה כולה, ולזה אמר משה כאן אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ולעשות הוא מלשון תיקון ובא לומר בזה יתקנו הפגם של בני ישראל שחטאו בעגל ע"י שיום השביעי יהיה להם קודש שבת שבתון, וכתב בעל הטורים על אומרו ויקהל משה וגו' דמכיון שבא לומר להם פרשת שבת וזה רמז שבשבתות ויו"ט נקהלים ישראל לשמוע הדרשה.

ובכל אופן צריכים להבין למה היה צריך להקהיל את כל בני ישראל הלא היה מספיק שיקהיל את עושי המשכן ולומר לפניהם שאל יחללו שבת שאין עשיית המשכן דוחה את השבת וכמ"ש רש"י וגם יש להבין למה עשה זאת משה בעצמו להקהיל את כל ישראל והיה מקום לומר שאחרים יעשו זאת.

ולפי ענ"ד נראה לומר בעז"ה באופן כזה דהלא ידוע מספרים הקדושים שכל מטרת משה היה בזה שסירב בתחילה לילך ולגאול את ישראל ממצרים היה מכיון שרצה משה שיהיה התיקון השלם וידע שעדיין לא יהיה הגאולה השלימה בזה שיצאו ממצרים ורצה משה רבינו למנוע זאת, אבל הקב"ה צוה לו ללכת לגאול את ישראל היה מכיון שירדו ישראל ממדריגתם ע"י קושי השעבוד הקשה והיו כבר במ"ט שערי טומאה והיה מן הצורך לגאול אותם קודם הזמן שלא יפלו ח"י לנו"ן שערי טומאה.

ולכן יצאו ממצרים קודם הזמן, אבל מכל מקום היה אפשר שיהיה התיקון השלם ע"י שישראל הקדושים קיבלו את התורה בסיני ואמרו נעשה ונשמע, ונעשו בני חורין מן המלאך המות ונעשו כמלאכים, והיה יכול להיות הגאולה האמיתית והתיקון השלם. אבל נעשה מה שנעשה ע"י הערב רב בחטא העגל אשר עשו וגררו את ישראל בחטא הידוע הזה ולכן נתבטל כל הענין, אבל מכיון ששמשה רבינו הרעיא מהימנא קדישא ביקש עליהם רחמים וצם ארבעים יום וליילה עד שבישר לו ה' ואמר לו "סלחתי כדברך" וקיבל משה רבינו הלוחות השניות, וירד ביום כיפור מן ההר, ויום כיפור נעשה מאז יום כפרה לישראל לדורות עולם.

ולכן אפשר לומר שמשה רבינו רצה לקרב את הגאולה השלימה מיד, ולכן הקהילים משה למחרת יום הכיפורים כשירד מן ההר וצוה להם את שמירת השבת, וחז"ל אמרו שאם אפילו ישמרו ישראל ב' שבתות כהלכתו מיד הם נגאלים, ולכן משה רבינו שהוא היה הגואל הראשון והוא יהיה גם הגואל האחרון וכמו שכתב האור החיים הק' לעיל (בפרשת תצוה) שה' בירר למשה המלכות והמליכו על ישראל, וגם מה שאמר ה' יתברך ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שממלכת קאי על משה וכהנים זה קאי על אהרן ובניו, ואין צו אלא לשון מלכות והוא משה רבינו ימלוך עלינו לעתיד.

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה' (שמות ל', ג).

דרשו רבותינו (במדבר רבה י"ב, ג'. הובא ברש"י), מלמד שנתקשה משה רבנו במצוות מחצית השקל, ונטל הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, והראה לו למשה ואמר זה יתנו - כזה יתנו! ולכאורה קשה, משה רבנו - מקבל התורה שכל רז לא אניס ליה (חולין נט ע"א), מתקשה במטבע זו?

וכן מדוע הוצרך הקב"ה להראות למשה רבינו דווקא מטבע של אש, מדוע לא היה מספיק להראות לו מטבע רגיל? מה מיוחד במטבע של אש? מבאר השרף מקאצק זי"ע שמשה רבינו לא הבין כיצד מטבע יכול לכפר על נפשו של אדם, כדכתיב (שמות ל', ב') ונתנו איש לפור נפשו. פיסת מטבע פשוטה יכולה לכפר על הנפש? והקב"ה השיב למשה שיתבונן בדבר ויראה שזה לא סתם מטבע רגיל, אלא מטבע של אש, שפירושו חום, אהבה והתלהבות!

ה' יתברך חפץ שניתן את המטבע, את הצדקה, עם אש, עם חום ואהבה, עם התלהבות ושמחה על עשיית המצוה, "חם לבי בקרבי בקיגי תבער אש" (תהילים ל"ט, ד'), ולא לעשות את המצוה בעצב, בקרירות וכמצוות אנשים מלומדה, "עוד פעם בא העני הזה...", ועל ידי שעושה האדם את המצוה בחום והתלהבות הוא זוכה להתרומם ולעלות למעלות רמות וגדולות.

בספר הק' 'חקל יצחק' מובא על מה שדרשו רז"ל (במדבר רבה יב, ג) מלמד שנתקשה משה רבינו במצוות מחצית השקל, ונטל הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראה לו למשה ואמר זה יתנו - כזה יתנו! משה רבינו נתקשה, כיצד יתכן להביא מחצית השקל, בה יקנו קרבנות ציבור, ותמידים להקרבה היומיומית, ויתכפר לבני ישראל, ותשובה מה תהא עליה? הראה לו הקב"ה מטבע של אש. לפי אחד הפירושים היה איסוף מחצית השקל לאחר מעשה העגל, אמר הקב"ה: כעת יש לכם הזדמנות, אם תביאו את מחצית השקל באותה התלהבות שנתתם את הזהב לעגל בכך תגלו את שאיפתכם האמיתית להשראת השכינה ובכך יכופר לכם. זהו מטבע של אש, אש הרצון הובערת בקרבנו תמיד אם מפנים אותה לאפיק החיובי...

והאדמו"ר הרמ"מ מלויבאוויטש זצ"ל מבאר שתמיהתו של משה באה על ההלכה, שמי שלא נתן את מחצית השקל, כופים אותו לשלם, ואפילו נוטלים ממנו את כסותו בעבור התשלום. תמה משה: איך ייתכן שנתניה כפיה כזאת תהיה "כופר נפשו" ותכפר על האדם? (בקרבנות חל הדין "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני", אבל כאן אין צורך אפילו שיאמר "רוצה אני"!).

על כך השיב הקב"ה באמצעות ה"מטבע של אש" שהוציא "מתחת כיסא כבודו": הוא הראה למשה, שאותו 'מטבע', שנלקח מהיהודי אפילו על-כורחו ושלא ברצונו, הרי בשרשו ("מתחת כיסא הכבוד") הוא של 'אש' - הוא לוהט באש האהבה לקב"ה.

היהודי אולי אינו יודע זאת ואינו מרגיש זאת, ונדמה לו שהמצוה נעשית בכפייה ובניגוד לרצונו, אבל האמת היא, שיש בנשמתו 'אש' של אהבה וקשר עם הקב"ה. לכן נתינת מחצית השקל מכפרת, כי היא חושפת את הקשר הבלתי-ניתן לערעור של יהודי עם הקב"ה.

ומבאר הנועם אלימלך זי"ע שהקב"ה רצה לרמוז למשה רבינו שידוע לכל העולם כולו, שהמטבע - הכסף והממון - זה אש!

באש ישנם שני שימושים. אם לא יודעים להשתמש בה בצורה נכונה, היא שורפת ומכלה כל חלקה טובה, אך אם יודעים להשתמש באש בצורה נבונה וחכמה, אפשר לפעול בה גדולות ונצורות, לבשל, לאפות, להתיך מתכות ולעשות מהם תכשיטים.

אך עדיין צריך לזכור שזו אש, וכשם שאדם המתקרב יותר מידי לאש עלול להיכוות ולהישרף, כך גם בעניין הכסף והזהב - אם יתקרב אליהם האדם יותר מדי, עלול הוא להישרף ולשרוף את כל חייו!

המשך דא"ח מרן רבינו זי"ע מעמ' א'

וכן כתב האור החיים הק' בפרשת יחי כי משה הוא הגואל אשר גאל את אבותינו והוא יגאל אותנו וישיב בנים לגבולם דכתיב מ'ה ש'היה ה'א ש'היה, שהוא ראשי תיבות משה, ולא יקשה בעיניך דבר זה באמרך, הלא המלך המשיח הוא משבט יהודה מזרעו של דוד המלך ע"ה, ויש אומרים דוד בעצמו הוא יהיה המלך המשיח דכתיב ועבדו דוד מלך עליהם, ואם כן האיך אנו אומרים שהמשיח הוא משה, הבא משבט לוי אבל יש לך לדעת כי בחינת נשמות משה ע"ה הוא כלולה משנים עשר שבטי ישראל, כי כל השישים רבוא של עם ישראל היו ענפיו, ע"פ וענף שבט של דוד במשה הוא ולזה תמצא את משה במדבר שהיה מלך וגם כהן ולוי ונביא וחכם וגיבור משום שהיה כולל כל הענפים שבקדושה ולעתיד לבוא תתגלה בעולם שורש המלכות שבמשה שהוא בעצמו מלך המשיח והא דוד והא ינון ושילה עכ"ל.

ולפ"ז אפשר לומר שלכך הקהילים משה את כל בני ישראל, ודווקא משה בעצמו הקהילים שרצה שיהיה כבר הגאולה על ידו והמשכן שבמדבר יהיה הקדמה לבנין בית המקדש שבירושלים עיה"ק שהמשיח הוא הבונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל וזה הוא הסימן האמיתי שהוא המלך המשיח וכמו שכתב הרמב"ם (בהלכות מלכים פרק י"א) שאם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד, כפי התורה שבכתב ושבעל פה וגם יכוף את כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה' הרי זה בחזקת שהוא משיח ואם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקיבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בוודאי עכ"ל.

וזה שעשה משה שקיבץ והקהיל את כל ישראל וכפה על כל ישראל לילך בה וציוה על השבת אף שכבר ציוה עליו כמה פעמים אלא כאן רצה לצוותם סמוך למצות מעשה המשכן בכדי שיהיו כל ישראל מוכשרים לשכון השכינה בתוכם, וגם שציוה דווקא על מצות השבת שהוא שקולה כנגד ככל התורה כולה והוא תיקון לעבודה זרה וכמו שדרשו חז"ל (מסכת שבת קי"ח) כל השומר שבת כהלכתו אפילו הוא עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

וגם שציוה על השבת על פי המדרש שאמרו: כי אמר הקב"ה למשה הקהל קהילות ודרוש לפנייהם ברבים כדי שילמדו ממך לדורות הבאים להקהל בכל שבת וללמוד הלכות שבת, אבל מעשה שטן הצליח שלא שמרו ישראל רק שבת אחת ובשניה כבר חיללוהו במעשה של המקושש וכמ"ש בפרשת שלח ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת, וכתב רש"י שם, בשם הספרי שבגנותן של

ישראל דיבר הכתוב שלא שמרו אלא שבת הראשונה אבל בשבת השניה בא זה וחיללה עכ"ל.

להתחזק בשמירת שבת קודש כהלכתו

ומה שמוטל עלינו הוא להתחזק בשמירת שבת קודש כהלכתו ולהגיע לזה צריכין להקהיל קהילות ללמוד הלכות שבת ויגעת ומצאת תאמין כי בלי לימוד הלכות שבת אי אפשר להגיע לשמירת שבת כהלכתו ולא עם הארץ חסיד ואין בור ירא חטא, וכבר כתב הרבי ר' יונתן אייבישיץ זי"ע"א בספרו יערות דבש שא"א שינצל מאיסור שבת אם לא ילמד כל הדינים על בריים היטב היטב וגם עצם הלימוד הוא סגולה גדולה שלא יבוא לחילול שבת אפילו לא בשוגג וכמו שכתב החתם סופר זי"ע.

וגם ידוע מה שכתב הרה"ק בעל הדברי יחזקאל משינווא זי"ע שאם אדם לומד את ההלכות בעתו ובזמנו חג בחגו ומועד במועדו על מנת שידע את ההלכות שנוהג בכל מועד ומועד זה נקרא לימוד לשמה, ומי הוא זה ואיזהו הוא אשר לא ירצה להגיע לידי תורה לשמה שזה המדריגה הכי גדולה שע"י יכולים לבוא לכל דבר שבקדושה ובפרט בהלכות שבת שזה הלימוד מביא להרגיש קדושת השבת וזה היה ידוע אצל צדיקים שהרגישו את גודל קדושת השבת ובפרט בתלמידי הבעש"ט הק' שזכו לידי זה ע"י לימוד תורה לשמה באהבה וביראה.

וכן מסופר על הרה"ק הבאר מים חיים זי"ע שע"י שזכה לעסוק במילי דשבתא ולחבר החיבור הנורא והקדוש "סידורו של שבת" זכה להיות גבוה בשבת בקומה ממש כפשוטו כידוע ומפורסם.

וכן מסופר בהרבה צדיקים שזכו להרגיש קדושת השבת ולא יוכלו להיפרד מהשבת קודש והוסיפו שעות על שעות להמשיך את קדושת השבת גם על ימות החול וכן ראינו אצל כ"ק אדמו"ר זי"ע שבער בקרבו האש קודש של קדושת השבת הן בתפילתו הזכה והן בשולחנות הקדושות שעות על גבי שעות בשירות ותשבחות לקל אשר שבת מכל מלאכתו, והן בדברות קודשו היה מלא וגדוש מזה בדברו על הרגשת גודל קדושת השבת קודש וגודל ההשתוקקות לבוא להרגשת אור ה' יותר ויותר.

ועלינו כולנו להתחזק בזה הן בלימוד ההלכות והן בלימוד והעיון בספרי קודש ובפרט בספה"ק סידורו של שבת ובספרי רבותינו הק' זי"ע ומשם במהרה יבוא להרגיש קדושת השבת וגם להתפלל לקל-עולם שנזכה לבוא למדריגה הזאת ולהיות בבחינת עולמך תראה בחיך כי שבת הוא מעין עולם הבא ונועם הנשמות להתעדן באהבת ויראת השם.

נעימות חיים

כל העושה בו מלאכה יומת (שמות לה, ב)

סיפור מרתק שמופיע בספר חדש, אקטואלי גם לזמננו אנו: חוויה מזעזעת אותה חווה כנער הגאון רבי משולם דוד הלוי סלובייצ'יק זצ"ל, שהיה מספר שלא רק אצל גדולי הדור ראו יראת שמים עילאית באותם ימים, אלא מושגי היראת שמים היו נראים אחרת אצל כל קהל יראי השם, וכדוגמא סיפר את המעשה הנורא הבא, לו היה עד בשלהי שנת תרצ"ט.

היה זה כאשר הגיע לבריסק 'מגיד' מאלו שהיו נוהגים לסובב בערים ולהשמיע מדברותיהם. ובעניות הרבה ששררה באותו הזמן, היו מוצאים בדרך זו את פרנסתם בדוחק רב, כאשר בתום הדרשה היו עומדים עם שולחן קטן על יד הכניסה של בית הכנסת בו נאמרה הדרשה, וכל אחד היה משליך לתוכה כמה פרוטות.

המגיד שעמו אירע המעשה המדובר, יהודי צדיק היה, ודרשותיו היו מלאות בדברי תורה מתוקים וספוגים יראת שמים נאמנה. בבריסק היה יוצא לאור עיתון ערב מדי יום ו'היינטיגע נייעס' [חדשות היום] שמו, שהיה מוצע למכירה, כשאר העיתונים, על ידי רוכלים המחזרים ברחובות. בחור יהודי מתושבי העיר היה נוהג להלך ברחובות העיר ולהכריז: 'היינטיגע נייעס — צען גראשן' [-עיתון 'חדשות היום' בעשרה גרושים]. הלה שהיה מפורקי עול, נהג אף בליל שבת למכור את העיתון, וככל שדיברו על לבו לחדול מן החילול שבת, לא הועילו

דבריהם

אותו מגיד שהה באותה העת בבריסק למשך שבוע. והנה כאשר שמע בליל שבת את הבחור מכריז כדרכו: 'היינטיגע נייעס צען גראשן, היינטיגע נייעס צען גראשן', נחרד אותו צדיק מחילול שבת זה, וניגש אליו וניסה בכל כוחו להניא אותו ממעשיו הרעים, אך ללא הועיל. משהבין כי אין טעם לנסות עוד, נכנס אל בית הרב בצעף ומלמל לעצמו: 'כזה שייגעץ הוא הבחור הזה — מחלל שבת בפרהסיא'. כל כמה שאני אומר לו שיפסיק, איננו שומע לי'. בסערת נפשו הלך אל בית הכנסת, פתח את ארון הקודש וזעק בלב נשבר: 'איך האב געשריגן אויף דעם רשע, און ער וויל מיר נישט צו הערן, זאל ער זיין אין חרם!' [-גערתי ברשע זה, ואין הוא רוצה לשמוע לי. שיהיה בחרם].

והנה חלפו מספר שעות ספורות, כאשר באותו ליל שבת אחר הסעודה החלו לפתע כאבי בטן עזים תוקפים את הבחור, ותוך שעה קלה נפח נשמתו ומת. את המעשה הנורא הזה ראה הגרמ"ד בעיניו, וכסיפור אודותיו ראה בו דוגמא ליראת שמים הגדולה שהייתה אז והאכפתיות ממראה עוברי עבירה.

"כיום", התאונן הגרמ"ד זצ"ל, "לא רואים כזה פחד וצער מחילולי שבת ומעוברי עבירות".

כְּנִינֵי הַיָּמִים

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל

י"ל סמיכת הקהלה למצות שבת, דיודע מה שכתב החובת הלבבות ששאלו לחכם אחד מפני מה נעשית ראש לכל בני דורך, והשיב מפני שכולם היו בעיניו יותר ממנו במעלה ממנו ע"ש, והנה מרע"ה גם מפני שהיה עניו מכל האדם על כן היה נעשה ראש לכל אחד ואחד, וזהו ג"כ בחי' שבת מפני שהשבת היא השפעה מכל דלית ליה מגרמיה כלום, לכן הוא חמדת הימים שכל הימים חפצים בה.

(אך פרי תבואה)

ויקהל משה וגו' וביום השביעי יהיה לכם קודש וגו' (לה, א-ב)

...ועיקר האסיפה הי' בשבת, כי בשבת יש להצדיק קדושה גדולה והשגות גדולות בתורה ומוסר ויכול להורות לעם ד' דרכי ד' עפ"י דבורו הקדוש והטוב ... זהו הסמיכות ששת ימים וגו' וביום השביעי יהיה לכם קודש, ר"ל שיהי' לכם קדושה יתירה בשבת ויהיה לכם כח לקבץ ב"א להורות להעם הדרך לעבודתו ית"ש.

(מאור ושמש)

אלה הדברים אשר צוה ד' לעשות אותם

קאי על שמירת שבת דסמיך ליה כדמוכח מדרשת חז"ל (שבת צז ע) ומ"מ אפקי' רחמנא בלשון לעשות אותם אע"ג דבשמירת שבת הצווי בהם שלא לעשות, אמנם לפי שנצטוו כאן מיד על עשיית המשכן, והעשי' בששת ימי המעשה נגמר לעילא ע"י שמירת שבת כנ"ל ע"כ אמר הכתוב לעשות אותם וקאי על עשיית המשכן ג"כ דבזה שתקיימו אלה הדברים אשר צוה ד' בשמירת השבת, יהי' לעשותם אותם ויתברך העשי' במלאכת המשכן, ומפרש הכתוב ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון וגו' דע"י שמירת שבת המלאכה מאלו בשתא יומין דלעילא, דכל מה שיצטרך האדם בששת ימי המעשה לקיים בפועל, נגמרה עשי' ההוא בכח בשבת שלפני ע"י שמתברכין ששת יומין דלעילא, והם משפיעין ברכה והצלחה במה שיעשה האדם בששת ימי המעשה לתת

(דברי יואל)

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת

כי מהראוי שבכל השבוע תהיה אש האהבה ודביקות בה' בוער בליבו ע"י עסק התורה ועבודת ה', עד שבהגיע שבת קודש שלהבת עולה מאליה רשפיה רפי אש שלהבת י-ה, זה שצוה שנעשה ששת ימים ולא שנפנה כל השבוע איש לכרמו חיתו, ונצטרך בשבת לתחילה ההבערה, זה לא תבערו אש ביום השבת.

(חתם סופר)

וכל הכועס בשבת, עובר על לא תבערו אש של גיהנום, אלא יהיה בנייחא ובהרחבת הלב ובשמחה

(שולחן הטהור – קאמרנא סי' רמ"ב ס"א)

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (לה, ג)

אפ"ל בדרך מוסר שהפסוק מרמז על הנהגת האדם ביום השבת, שביום השבת, יום המנוחה, אנשים אינם ממהרים לעבודתם והם מתכנסים בצוותא חדא בסעודות השבת ארוכות. ובטבע העולם, כאשר בני אדם משתהים יחדיו, מיד מגיעים הם לשיחה בטילה, לשון הרע ורכילות, ופורצת אש המחלוקת, משום כך מזהירה כאן התורה אל תבערו את אש המחלוקת בשעה שאתם יושבים מכוונים יחד ביום השבת.

כן אפ"ל שלא יבער אש השבת רק 'ביום' אלא שתבער בקרבם בלילי שבתות בשירות ותשבחות, שתשפיע לשבת כולה.

כן אפ"ל שהפסוק בא לרמז לומר לאנשים שבכל ימי השבוע עסוקים וטורודים בעבודתם, וחסר להם את האש הברען לעבודת השי"ת, ומתעורר בקרבם רק בשבתות, זה רומז שלא יבער רק בשבת, אלא בכל ימי השבוע יעבוד את השי"ת באש הלהבה.

כן אפ"ל ששבשבת יתרכז האדם בעבודה הרוחנית ולא ישוטטו מחשבותיו, על כל הרפתקאות שעבר בכל מושבותיו בימי השבוע שעברו עליו.

(מרן רבינו שליט"א)

ביצורי הימים

האיך נטלו צדקה מהנשים במשכן

בפרשתנו כתוב, ויבואו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח וזמם וטבעת וכומז כל כלי זהב. (שמות ל"ה, כ"ב) והקשו בספר "מרפסין איגרי" בפרשתנו, וז"ל: כיצד נדבו הנשים למלאכת המשכן, והלא מעשה ידיה של האשה שייכים לבעלה, כמבואר במסכת כתובות (מ"ז ע"ב), ? זאת ועוד: הלא במסכת בבא קמא (ק"ט ע"א) שנינו, כי אין נוטלים צדקה מן הנשים, אלא דבר מועט. כיצד, אם כן, נטלו מהן למלאכת המשכן נדבה כה מרובה כ"חח וזמם וטבעת וכומז כל כלי זהב", ? עכ"ל.

(א) תירצו שם בשם הרב ח.ש. וויס שליט"א, וז"ל: הסיבה לתקנת חז"ל המחייבת את האשה למסור לבעל את מעשה ידיה, היא - תקנה קודמת המחייבת את הבעל לזון את האשה. מכיוון שחששו חכמים שאם העול והדאגה למזון יהיו מוטלים על האשה, פעמים ולא יהיה די במעשה ידיה לזון את עצמה. לכן הטילו חכמים על הבעל את החובה לזון את האשה.

ברם כדי שלא תיווצר איבה בין הבעל לאשה כתוצאה ממטלה זו, תיקנו חז"ל שבתמורה צריכה האשה להעביר לבעל את מעשה ידיה (כתובות נ"ח ע"ב).

אם כן מבואר שמעיקר הדין מעשה ידי האשה שייכים לעצמה, לכן יכלו נשות ישראל לתרום את תכשיטיהם לצורך הקמת המשכן, משום שהתקנה המחייבת את האשה למסור לבעל את מעשה ידיה נתקנה בתקופה מאוחרת יותר. עכ"ל.

(ב) עוד תירץ שם הרב הנ"ל שליט"א, וז"ל: כאמור הבסיס לחיוב האשה למסור לבעל את מעשה ידיה, הוא - דאגת הבעל למזונותיה. אולם במדבר, מזונו של כל אדם ירד היישר מן השמים, ודאגת המזון הייתה מהם והלאה, ונמצא שאין מקום לתקנת חז"ל זו, שכן אין זה עדיף ממקרה שבו אומרת האשה לבעל: "איני ניזונית ואיני עושה" (כתובות שם), ובכך פוטרת את עצמה מלמסור לבעל את מעשה ידיה. עכ"ל.

(ג) עוד תירץ שם הרב ישראל מאיר חיון שליט"א, וז"ל: בגמרא (ב"ב נ"א ע"ב, ובתוספות קידושין כ"ד ע"א, בד"ה ורבי) מבואר, שמתנה שהבעל נותן לאשתו, שייכת היא לאשה לגמרי, ואין לבעל באותה מתנה שום קנין או זכות. אם כן יתכן שאותם תכשיטים שתרמו הנשים, הם מתנות שקיבלו מבעליהן. עכ"ל.

(ד) עוד תירץ שם הרב שלמה יצחקי שליט"א, וז"ל: ניתן לומר שהנשים תרמו מנכסים שפולו להם בירושה. מנכסים אלו הסכימו הבעלים לתרומת נשותיהן, משום שהתרומה ניתנה לצורך מצוה. עכ"ל.

(ה) עוד תירץ שם הרב וויס שליט"א, וז"ל: "רש"י" על פסוק זה מבאר, "ויבואו האנשים על הנשים", היינו שהאנשים באו עם הנשים. לפי זה, הרי הבעל נוכח בעצמו בעת שתרמה האשה את תכשיטיה, ולא מחה בה. לכן יכלו לקבל מידם את תרומתם. עכ"ל.

(ו) לענ"ד י"ל בס"ד שהנה בגמרא במסכת בבא קמא (ק"ט ע"א) מבואר, שצדקה מועטת ניתן לקבל מן הנשים, ובמקום שבו העשירות מצויה ניתן לקבל אף צדקה מרובה ותכשיטים יקרים. אם כן, הרי בני ישראל באותה העת היו עשירים מופלגים מבית הים. לכן ניתן היה לקבל מהם את נדבתם, שהרי לרוב עושרם, כל תרומה נחשבה אצלם כדבר מועט.

מאת

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך

קול הישועות – 03-7236730

צבונות עיתך

מטבע של אש

הוציא הקדוש-ברוך-הוא מתחת כסא כבודו והראהו למשה, ואמר לו: זה יתנו, כזה יתנו (ירושלמי שקלים ו,א)

הכבוד, זהו כוחן של האבות שהכניסו נקודה בתוך כל איש ישראל וזה התחיל עוד באברהם, ואחר כך נתברר ביעקב כדכתיב בית ישראל אשר פדה את אברהם, שקלים נותנים כולם בשוב, וכן בנדבת המשכן היתה נדבת הכסף שוה בכולם, ואיתא בשפת אמת שכסף היא בחינת אהבה ובזה יד כל אחד שוה בו, זהו דכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזו לו, אהבה צריכה להיות עם מסירות נפש, וזהו הכח של אברהם אבינו שמסר נפשו, למה כתיב זה יתנו ולא כזה יתנו, אלא שע"י מסירות נפש, הרי זה ממש זה יתנו, כמו שהוא בשרש מטבע של אש.

(אמרי אמת – שקלים)

כמין מטבע של אש הראה הקב"ה למשה ואמר לו כזה יתנו, נראה לפרש דכסף הוא אהבה, מלשון נכסוף נכספת, והוא של אש, היינו שלא תהיה האהבה בקרירות, אלא רשפיה רשפי אש, והיינו דהחטא הוא שנתקרה בעבודה, לכן צריכין ליקח את עצמו נגד זה בחמימות ובאש לעבודת השי"ת, וזהו כפרה ותיקון על חטא ההתקררות... אף אם האדם עושה כל המצוות ואינו עושה אותן בחמימות, עדיין הוא מחוץ לכלל ישראל, ומצד השקלים שהוא מטבע של אש רשפי אש שלהבת י-ה בחמימות, נעשה מחובר לכלל ישראל... וזכעין מטבע של אש, שהכוסף לעבודה יהיה ברשפי אש שלהבתיה, אף שהאנשים מצד עצמם רחוקים...

(שם משמאל)

רצה לומר שהראה לו ע"י שיהודי מוסר להקב"ה את אש התאוות כל אחד בעניניו שלו נעשה מזה משכן

(ברכת אברהם – שקלים)

(מאצורו של מן רבינו שליט"א שפירסם בשנת תשס"א בגליון "בינה ודעת")

נתקשה משה וכו' והראה לו הקב"ה מטבע של אש, פירוש אף כי קשה להבין איך יוכלו בני ישראל בשר ודם לתקן דברים עליונים, אך כי הצורה של בני ישראל הוא מטבע של אש, כמו שאמר בצלם אלקים וכו', והחומר נמשך אחר הצורה... פירוש מחצית השקל כמו שכתוב עשה רצונו כרצונך, כי האדם נברא שיהיה דבוק בהשי"ת, אף שעוסק גם בעניני עולם הזה, ועל ידי זה יוכל להמשיך הכל להשי"ת, ואיתא כי הנשמה של האדם ממוצעת בין יצר הרע ויצר טוב, שהם ימין ושמאל, ועל ידי זה מכריע הכל לטוב, והוא בחינת אמת, כשאין האדם נוטה אף כחוט השערה, והוא העמוד שהכל עומד עליו ונקרא עמודא דאמצעייתא, ופשוט פירוש שקלים שישקול האדם כל מעשיו אחר נקודה הקדושה הפנימית של האדם.

(שפת אמת, תרלד)

...וזה מטבע של אש, צורה שנטבעת בנפשות בני ישראל בכח התורה כנ"ל, וזהו עצמו פירוש מחצית השקל, שתיקון הגוף הוא רק חצי צורה להדמותו ולעשותו עם חלק הנפש, דכתיב הנסתרות לה' אלקינו וכו', וכפי תיקון הנגלות, כן מתעורר חלק הנסתרות...

(שם, תרל"ח)

הראה לו הרמז שיראה להם כי חלק אלוקי השופע בקרבם הוא כח ה' אלוקיך אש אוכלה הוא, היינו על דרך שאמרנו על פירוש רש"י ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ושורף את הכל היינו שניצוץ מאלוקי אחד אשר בקרבך יוצא ממפוח שלך, על דרך מאן דנפח מתוכו נפח שזה הכח יש בקרב עם סגולה כאשר יפחו בחלק ניצוץ הזה, ואז ניצוץ אחד מהאור הזה דוחה הרבה מהחושך, ושורף את כל המסכים, וזה הראה למשה שיעורר בקרבם ע"י מחצית השקל שחם הוא כוח השורף את הכל, וניצוץ קטן מהאש יוכל לשרוף בית גדול, כמו כן יוכלו לשרוף את כל המסכים [המבדילים] בכוח האש אשר בקרבם.

(ישמח ישראל – שקלים)

איתא בשפת אמת בשם א"ז ז"ל [בעל חידושי הרי"ם] שמטבע של אש הוא צורתו של יעקב כדאיתא שצורתו חקוקה תחת כיסא

זמני שבת מברכים חודש אדר שני

המולד אור ליום ה' 17 51:3 חלקים ר"ח יום חמישי ושישי

להקהל ולעמוד על נפשם

עקב המצב הקשה ברוחניות ובגשמיות בארה"ק והחשש לשלומם של אחינו בני ישראל באוקראינה תתקיים אי"ה

תפילת רבים

בצהרי יום רביעי פקודי כ"ט אדר א' ער"ח

יא"צ ה - 20 של חותן המלך

הגה"צ ר' ישראל צבי ב"ר מרדכי רוט זצ"ל מנעגערשט בקברו בחלקת רבותינו הק'

חתנו הוד מרן רבינו הגה"ק מקראלי זצוק"ל

הגה"ק האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל

בבית החיים סגולה פ"ת

זכותם יגן עלינו ועכ"א

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'

תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152

ובאימייל: 3118494@gmail.com

קול קראלי - 074-7962278

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק שלמה הכהן זי"ע
בן הרה"ק דב צבי הכהן זי"ע
בעל תפארת שלמה מרדמוסק
נלב"ע ביום כט אדר תרכ"ו

לעילוי נשמת

הגה"צ ישראל צבי זצ"ל
בן הגה"צ רבי מרדכי זצ"ל
נלב"ע כט אדר תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

רבינו הגדול

הגה"ק יצחק צבי משה זי"ע
בן רבינו אביגדור מוזס זצ"ל
מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק אברהם גרשון זצ"ל
בן הרה"צ אפרים אשכנזי זצ"ל
מקיטוב
נלב"ע ביום כה אדר א'

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפא